

گەشتىك بۇ گۈندەكانى بنارى قەندىل و مامەندە

گۈندى بەردقسىل

گۈندى بەردقسىل لە دامىنى چىپاي مامەندە لە نار دۆلىكىدا ھەلگەتتورە، ئەم گۈندە بە بنارى قەندىل نازمىردىت و رووبارىكى بچووك لەو ناوچەيى جىبا دەكاتورە.

بەردقسىل 13 مائە و ژمارى دانىشتوانى نزيكى 70 كەس دەپت، ئەم گۈندە لە سەردەمى شەرى (عيراق - ئىيران)دا مەيدانى شەر بوو و چەندىن ھارولتى بە ھۆى ئەم شەرەھ گىباتيان لە دەست دارە. پىشەى سەردەكى جووتيارانى ئەم گۈندە ئاژەلدارىيە، تاراڧەيەكەش كىش كارى كشتوكالى دەكەن، ھەندىك باخ و باخاتىشان ھەيە كە لەر چەند سالى ھى دوايىدا بە ھۆى وشكە سالىيەھە وشك بوون بەرھەمىيان نەبوو.

ئەم گۈندە ەك گۈندەكانى تر كىشە و گرفتىان ھەيە و پىويستە ئاوپىيان لى بدىتتورە چونكە ئەو گۈندە سەرجەم گۈندەكانى تىرى ئەو ناوچەيە لە سەردەمى خەباتى شاكدا ھەمىشە ھاروكارى حىزب و لايەنەكان بوون و ھاروكارى شۆرشىيان كىردو، ئەم ھەلوپستەش لاي ھەموو ئەو حىزب و لايەنەكان روون ئاشكەرايە كە لەو سەردەمدا لەم ناوچەيە خەباتيان كىردو.

ئەمەش بەشەيەكە لە داواكارىيەكانى خەلكى گۈندى بەردقسىل.

- جىيەجىكردىن پىرۆزى ئا، ھەرچەندە رىنكخراوى (ھابىتات) پىرۆزى ئاوى بۇ جىيەجىن كىردون بەلام رىك و پىنك نىيە و كەم كورى زۆرە و بۆرىيەكانى تووشى (لى چوون) ھاتوون ھەرزى ئارەكەشى سەردەكى دانەپۇشراو و مەترسى پىس بوون ژارواى بوونى ھەيە.

- سەردەى بوونى بىست قوتىابى لەم گۈندە بەلام قوتابخانە و مامۇستايان نىيە و بۇ خۇيىدن سوود لە قوتابخانەى گۈندى سونى وەرەگىرن. ئەگەرچى خەلكى گۈندەكە لە سەر ئەركى خۇيان قوتابخانەيە كىيان دروست كىردو بەلام لە دواى شەرى نىوان PKK و (ى،ن،ك) مامۇستەكەيان دەوام ئاكات و ئىستىنا قوتابخانەكە داخراھ بە بىانووى ئاسايى نەبوونى بارووخەكە.

- دروستكىردنى ھەرزى مەر شۆردن، ئەگەرچى داواكارىشەيان پىشەكەش كىردو و بە ئىشەيان پىدراھ بەلام تا ئىستە ھەرقەيە جىيەجىن نەكراھ. - چاككىردنەوى رىنگاكانى ھاتوچۇ. - چاككىردنەوى (پىرداى سەر ئەو چەمەى كە بە نزيك گۈندەكەدا تىيەردەپت، چونكە سوودىكى زۆرى بۇ گۈندەكانى دەروپەر ھەيە بە تاييەت لە ھەرزى زىستان و باران بارىندا. - ھاركارىيان بىرگىت بۇ دروستكىردنى كارەبا بۇ ئەم كارەش دەتوانى سوود لەو چەمە وەرگىرگىت كە بە خوار گۈندەكەدا گۈزەردەكات و شوپىنىكى گۇنجاھ. - دابەشكىردنى (غەلەف) بەسەر ئەو مالاھى كە خاھەن ئاژەلن، ھەر لەم بارەيەشەرە داوايان كىرد كە پىداچوونەھە ھەيىت لە سەر چۆنىتەنى دابەشكىردنى ئەم غەلەف، چونكە ھەندىك مال بىرگى

ئا: مەمەد چاوشىن - بەشى دووم

بنارى قەندىل - سەرخان

كەم مەر و مالاڧىيان ھەيە، بەلام ژمارەيەكى زۆر دەنووسن و بىرگى زۆر غەلەف وەرەگىرن ئەمەش زىيان بە خەلكەكى تر دەگەيەنيت. - ھەررەھا گللىي نەوھەيان كىرد كە غەلەفیان بە نرڧىكى گىران پىندەفۆشريت. + خۇشبەختانە لە سنورى گۈندى (بەردقسىل)دا مېن بوونى نىيە و ئەگەر ھەش بىت ئەوا بە رىزەيەكى زۆر كەم، ئەمەش دەگەرپتتورە بۇ دىئۆزى لە خۇپوودووى ھارولتتەك بە ناوى (غەبدوللا مېنە خدر) كە تاكو ئىستىنا زىياتر لە (10) ھەزار مېنى پوچەل كىردتورە، بە داخەرە كاك غەبدوللا لە سالى (1999) لە كاتى پوچەل كىردنەوى مېنىدا مېنىك تەقووتتورە و ھەردوچارو دەستىكى لە دەستدارە. غەبدوللا مېنە خدر، لە ولامى پىرسىيارىكاندا گوتى: پىشت ئەم ناوچەيە ئىمە پىر بوون لە مېن و مەترسى ھەبوو لە سەر ژىيانى ئىمە و ئاژەلەكانمان كە خۇى زۆرى سەدام لەم ناوچەيەدا چىاندبوونى بۆىە دواى ئەوى ھەستمان كىرد كەس بە دەنگمانەرە نايەت مەن خۇم بۇ ئەو تەرخان كىرد كە ناوچەكە لە مېن پىاك بىكەمەرە.

ھەرچەند خۇم ھىچ شارەزايەك لە سەر چۆنىتەنى ھەلگرتتورە مېنىدا نەبوو بەلام ھەر لە خۇمەھە دەسكارىم دەكىردن تاواى لى ھات شارەزايى باشم پەيداكىرد. ئەو ناوچانەش كە مېنىم لى ھەلگرتتورە بىرىتن لە (توتە، سەرخان، بەردقسىل، گۇچار، مامەندە، جاسوسان، ھتد...) ھەرچەندە ھەندىك لەو شۆرىناھى كە نام ھىتان لە ناوچەكە ئىمەھە دورن بەلام مە تەنھا مەبەستەم خزمەتكىردن بە خەلكى بوو كە ھەرەشەيەكى گەرەيە لە سەر خەلك و مەر و مالاڧەكانىيان، لە ۋەتەى دەستداتە ئەم كارە پىر مەترسىيە زىياتر لە (12 تا 13) ھەزار مېن پوچەل كىردتورە كە لەگەل ئەوھشدا ھىشتا ژمارەيەكى زۆر ماون كە پوچەل نەكرانەتورە، كاك غەبدوللا لە درىزەى قەكانىدا گوتى: سالى 1999 لە گىردى (گۇچار) لە كاتىكدا سەرقالى

ئۆردوگى تۆيزاھە راگويزىكرائى ئەم نارچانەى لى كۆكرارەتورە (قەراج) كەندىناھە، شەمامك، دەروپەرى قوشتەپە، رانىيە، قەلادىن، دەشتى كۇيە، كەركوك، شىوان، دواى ئەوى كۆمەلگا ئەم ھەموو خەلكى لى كۆكرارە رىزەى دانىشتوانى گەيشتە زىياتر (11670) كەس. سەرتا بە ھىچ شۆرىيەك رىگە نەدرا بۇ دروستكىردنى مزگەوت چونكە بەغس وای دەزانى لە رىگى مزگەوت خەلك لەگەل يەك كۆدەپتتورە ئەمەش دەپتتە مەترسى و ھەرەشە بۇ سەر رۆپى رەفتار فاشى بى بەغەغدا.

ئۆردوگى تۆيزاھە راگويزىكرائى ئەم نارچانەى لى كۆكرارەتورە (قەراج) كەندىناھە، شەمامك، دەروپەرى قوشتەپە، رانىيە، قەلادىن، دەشتى كۇيە، كەركوك، شىوان، دواى ئەوى كۆمەلگا ئەم ھەموو خەلكى لى كۆكرارە رىزەى دانىشتوانى گەيشتە زىياتر (11670) كەس. سەرتا بە ھىچ شۆرىيەك رىگە نەدرا بۇ دروستكىردنى مزگەوت چونكە بەغس وای دەزانى لە رىگى مزگەوت خەلك لەگەل يەك كۆدەپتتورە ئەمەش دەپتتە مەترسى و ھەرەشە بۇ سەر رۆپى رەفتار فاشى بى بەغەغدا.

ئۆردوگى تۆيزاھە راگويزىكرائى ئەم نارچانەى لى كۆكرارەتورە (قەراج) كەندىناھە، شەمامك، دەروپەرى قوشتەپە، رانىيە، قەلادىن، دەشتى كۇيە، كەركوك، شىوان، دواى ئەوى كۆمەلگا ئەم ھەموو خەلكى لى كۆكرارە رىزەى دانىشتوانى گەيشتە زىياتر (11670) كەس. سەرتا بە ھىچ شۆرىيەك رىگە نەدرا بۇ دروستكىردنى مزگەوت چونكە بەغس وای دەزانى لە رىگى مزگەوت خەلك لەگەل يەك كۆدەپتتورە ئەمەش دەپتتە مەترسى و ھەرەشە بۇ سەر رۆپى رەفتار فاشى بى بەغەغدا.

ئۆردوگى تۆيزاھە راگويزىكرائى ئەم نارچانەى لى كۆكرارەتورە (قەراج) كەندىناھە، شەمامك، دەروپەرى قوشتەپە، رانىيە، قەلادىن، دەشتى كۇيە، كەركوك، شىوان، دواى ئەوى كۆمەلگا ئەم ھەموو خەلكى لى كۆكرارە رىزەى دانىشتوانى گەيشتە زىياتر (11670) كەس. سەرتا بە ھىچ شۆرىيەك رىگە نەدرا بۇ دروستكىردنى مزگەوت چونكە بەغس وای دەزانى لە رىگى مزگەوت خەلك لەگەل يەك كۆدەپتتورە ئەمەش دەپتتە مەترسى و ھەرەشە بۇ سەر رۆپى رەفتار فاشى بى بەغەغدا.

بنارى قەندىل - ھارولتى غەبدوللا لە گۈندى بەرد قىل

گۈندى پىرە بەردىندا بەدى ناكىرت بەلكو لە سەرجەم گۈندەكانى ئەو ناوچەيەدا رەنگى داۋەتتورە، خەلكى ئەو گۈندەش بەدەرتىن لە كىشە و گرفت و كەم و كورى، تەنھا پىرۆزەيەك كە لەم گۈندەدا جىيەجى كرالى پىرۆزى ئساۋە كە رىنكخراوى (ھابىتات) ئەنجامى دارە. ئەم پىرۆزەيەش باشە و بەشەك لە پىدرايىستىيەكانىيان چارەسەر كراھە، داواكارىەكانى خەلكى گۈندى (پىردە بەردىن) ھاروشىۋەى داواكارىيەكانى گۈندى (بەردقسىل)ە.

ئىزەشەرە ەك پىشەنپارىك بۇ بەردەم حكومەتى ھەرتەم دەكرى زۆر پىرۆزەيان بە ھاويەشى بۇ ئەنجام بدىت، چونكە گۈندى (بەردقسىل) و (پىردە بەردىن) لە يەكتر نزيكن و سنورىيان پەيەكەيە، ئەم كارەش ئەركى سەرشانى حكومەت كەتر دەكاتتورە.

بىگەى تەندروستى گۈندى سونى

ھەرەك لە سەرتاۋە باسمان كىرد ئىمە ويستمان سەرجەم گۈندەكانى بنارى قەندىل بەسەرىكەيەھە بەلام بارىنى بەفرو باران و ساردى و سەرما رىسەكە لى كىردىن بە خورى و نەمانتوانى كەشتەكەمان تەواكەين، بۆيە دواى ئەوى دوو گۈندى بنارى قەندىل و بنارى مامەندەمان بە سەركىدەھە كۇتايىمان بە گەشتەكەمان ھىتساۋ لە گەرناھەماندا بىكەى تەندروستى گۈندى (سونى)امان بە سەركىدەھە و لە نزيكەھە لە كىشە و گرفتەكانى بىكەكەمان كۆلىيەھە. بۇ ئەم مەبەستە چەند پىرسىيارىكان ناراستەى بەرپىزان پىارىدەھەرى پىزىشك (ئارى و جەغفەر) كىرد. - مېشۆزى دروست بوونى بىكەى تەندروستى گۈندى سونى بۇ ج سالىك دەگەرپتتورە؟ + مېشۆزى دروست بوونى بىكەكەمان دەگەرپتتورە بۇ سالى 1992 - 1993 كە رىنكخراوى (KHF) بە ھاركارى خەلكى

گۈندى سونى دروستى كىردو. ھەرچەندە لە رووى بىناۋە باش نەبوو بەلام ھەر سوودمەند بوو بۇ خەلكى نارچەكە. - بىكەكەتان لە چەند بەش پىك ھاتورە؟ + بىكەكەمان لە چوار بەشى سەردەكى پىك ھاتوۋە. - بەشى بىيىنى نەخۇش. - بەشى تەداۋى. - بەشى دەرمان. - بەشى خۇراك. - چەند كارمەند لە بىكەكەدا خزمەت دەكەن؟ + دوو كارمەندى تەندروستىمان ھەيە، ھەردوكمان پىارىدەھەرى پىزىشكىن، كارگوزار، پاسەوان، كارەبامان نىيە و كەم و كورتىمان زۆرە. - رۇژانە چەند نەخۇش سەردانى بىكەكەتان دەكەن بۇ چارەسەر كىردنى نەخۇشەيەكانىيان؟ + ئىمە دوو كارمەندىن لىرە خزمەت دەكەين و چەندىن سالى لىرەين بەلام (ستاف ھارس)مان نىيە، نەبوونى بىناى بىكەكى تەندروستى كىشەيەكى ترە كە رويسە روومان بۆتتورە چونكە بىناكەى ئىمەش بەپىنى توانا ھاركارىيان دەكەين. + رۇژانە دىارى ناكىرت، بە پىشى رۆزە، بەشپۆيەيەكى مام ناۋەندى رۇژانە 10 بۇ 14 و زۇرجارىش زىياتر سەردامان دەكەن و ئىمەش بەپىنى توانا ھاركارىيان دەكەين. - نەخۇشەيە باۋەكانى ئەم نارچەيە چىن؟ + نەخۇشەيەكان ناسوتانين دىارى كەين چونكە بە پىشى ۋەزە، لە ۋەزى زىستان زىياتر نەخۇشى سىنگ و قورگ ھەررەھا ئەو نەخۇشەيەكانى كە لە ئەنجامى سەرمارە سەرھەلدەدەن، لە ۋەزەكانى تىرىندا نەخۇشى تر بەدى دەكرىن، بەلام ئەوى كە ئىستىنا زۆر بەرپلاۋە نەخۇشى سىنگ و قورگ ھىشەيە. - لايەنە باشەكانى ئەم بىكەيە كامانەن؟ + لايەنە باشەكانى ئەم بىكە تەندروستىيە ئەۋەپە كە زىياتر لە 12 گۈندى بە سەردەيە، ئەم بىكەيە جگە لە خەلكى گۈندەكانى بۇ خەلكى تىرىش سوودمەندە چونكە ئىزە ناوچەيەكى سىنورىيە و خەلكىكى زۆر ھاتوچۇ دەكەن و ھەموو لايە كىش دەتوانن سوودى لى وەرگىرن. - لە رووى پىدائى دەرمانەرە تا چەند ھاركارىيان دەكرىت؟

گۈندى سونى دروستى كىردو. ھەرچەندە لە رووى بىناۋە باش نەبوو بەلام ھەر سوودمەند بوو بۇ خەلكى نارچەكە. - بىكەكەتان لە چەند بەش پىك ھاتورە؟ + بىكەكەمان لە چوار بەشى سەردەكى پىك ھاتوۋە. - بەشى بىيىنى نەخۇش. - بەشى تەداۋى. - بەشى دەرمان. - بەشى خۇراك. - چەند كارمەند لە بىكەكەدا خزمەت دەكەن؟ + دوو كارمەندى تەندروستىمان ھەيە، ھەردوكمان پىارىدەھەرى پىزىشكىن، كارگوزار، پاسەوان، كارەبامان نىيە و كەم و كورتىمان زۆرە. - رۇژانە چەند نەخۇش سەردانى بىكەكەتان دەكەن بۇ چارەسەر كىردنى نەخۇشەيەكانىيان؟ + ئىمە دوو كارمەندىن لىرە خزمەت دەكەين و چەندىن سالى لىرەين بەلام (ستاف ھارس)مان نىيە، نەبوونى بىناى بىكەكى تەندروستى كىشەيەكى ترە كە رويسە روومان بۆتتورە چونكە بىناكەى ئىمەش بەپىنى توانا ھاركارىيان دەكەين. + رۇژانە دىارى ناكىرت، بە پىشى رۆزە، بەشپۆيەيەكى مام ناۋەندى رۇژانە 10 بۇ 14 و زۇرجارىش زىياتر سەردامان دەكەن و ئىمەش بەپىنى توانا ھاركارىيان دەكەين. - نەخۇشەيە باۋەكانى ئەم نارچەيە چىن؟ + نەخۇشەيەكان ناسوتانين دىارى كەين چونكە بە پىشى ۋەزە، لە ۋەزى زىستان زىياتر نەخۇشى سىنگ و قورگ ھەررەھا ئەو نەخۇشەيەكانى كە لە ئەنجامى سەرمارە سەرھەلدەدەن، لە ۋەزەكانى تىرىندا نەخۇشى تر بەدى دەكرىن، بەلام ئەوى كە ئىستىنا زۆر بەرپلاۋە نەخۇشى سىنگ و قورگ ھىشەيە. - لايەنە باشەكانى ئەم بىكەيە كامانەن؟ + لايەنە باشەكانى ئەم بىكە تەندروستىيە ئەۋەپە كە زىياتر لە 12 گۈندى بە سەردەيە، ئەم بىكەيە جگە لە خەلكى گۈندەكانى بۇ خەلكى تىرىش سوودمەندە چونكە ئىزە ناوچەيەكى سىنورىيە و خەلكىكى زۆر ھاتوچۇ دەكەن و ھەموو لايە كىش دەتوانن سوودى لى وەرگىرن. - لە رووى پىدائى دەرمانەرە تا چەند ھاركارىيان دەكرىت؟

بە سەركىدەھەى ئۆردوگا گۈندەكانى سنورى ناحىيە خەبات

بەشى دووم

تووشى قەيرانى تابورى ھاتوۋە. ئىستىنا لىرە بۇ خۇى ئەم ئۆردوگايە ەك بەندىخانەيەك وايە خەلكى ھىچ كارىكانى نىيە بىكەن تەنھا ئەۋەندە نەيىت ھەندىك خەلك ژىيانى خۇيان دەخەنە مەترسىيە ۋە رۇژانە دەچنە ژىر دەسلە لى رۇژم بۇ ھىتانى شت و مەك و سوتەمەنى تاكو بىتان خۇيان بۇزىن، رۇژانە سوكايەتتىيان پى دەكرىست و ھەندىكى تر زۆر كەم دەرامەتن ھەندىك لە خىزانەكان پىياو شك نابەن كارىان بۇ بكات ناچارن ئافەرەتەكانىيان دەچن لە دەرهى تۆيزاھ لە كىلگەكان كار دەكەن بەرامبەر دەسكەوتىكى كەم بەيانى زو تاكو رۇژناۋا بە زۆر دەپى ھاتوچۇ بىكەن و زۆر لەۋانە كارى نابەجىيان بەرامبەر دەكرىست. ھەندىك لە خىزانەكان كاتى خۇى خانەكانىيان بە بىلك و شىش دروست كىردو ۋە ئىستاش لەبەر كەم دەرامەتى خانەكانىيان ھەلەھەشاندە بىلك و شىشەكەيان فرۆشتورە بە خىشت و قور خانوويان بۇ خۇيان دروست كىردو. تۆيزاھ لە شار دورە با بىلن لە ھەلپىر خەلك ناسوتانن بچن بۇ مەيدانى كرىكاران تاكو بىتانن كرىكارىيان دەستىكەيىت و لە رووبارىش دورە خەلك ناتوانى روو لە كشتوكال بىكات و كەس زەوى نىيە ئەۋەى ھەشەيەتى لە شوپىنى خۇيىدا داگىر كراھە. كىشە و گرفتەكانى قوتايان و لاۋان لەم ئۆردوگايەدا

ھاروئى كەركوكى وتى: - سەرتا سەبارت بە قوتايان دەتوانم بىلم ئۆردوگى تۆيزاھ پىويستى بە چەند قوتابخانەيەكى تر ھەيە يەك دوانسەردى لىيە بەلام پىويستى بە مامۇستاي بەھىز ھەيە لەگەل رىزم بۇ مامۇستايان لە بەر ئەۋەى قوتابى تاكو بىتانى ئاستى باش بىت پەلى باش پىنىت تاكو بىتانى بۇ ئەم كۆلىزەى دەپوت بچىت، ئۆردوگى تۆيزاھ بە دەروپەرى شار حىساب دەكرىت لە ساپەى ۋەزارەتى پەۋەردە دەچوانى نوى لە مامۇستايان رەۋانەى دەروپەر

بەشى دووم